



**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**ЄВРОПЕЙСЬКА АРХІТЕКТУРА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВИКЛИКИ
ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ**

17 квітня 2026 року

Харків
ДБТУ

Державний біотехнологічний університет
Департамент освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації
Рада молодих вчених НАН України
Національний контактний пункт «Європейський інститут технологій та інновацій» програми
Horizon Europe
ГО «Міжнародна фундація науковців та освітян»
Всесвітня асоціація економістів (Австрія)
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національна академія статистики, обліку та аудиту
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
Харківський національний університет радіоелектроніки
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Львівський торговельно-економічний університет
Ужгородський національний університет
Академія Сілезії (Республіка Польща)
Батумський державний університет ім. Шота Руставелі (Грузія)
Варшавський університет природничих наук (Республіка Польща)
Естонський університет прикладних наук для підприємництва (Естонська Республіка)
Міжнародна Академія Прикладних Наук у Ломжі (Республіка Польща)

ЄВРОПЕЙСЬКА АРХІТЕКТУРА СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

**Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених,
присвяченої 5-річчю створення
Державного біотехнологічного університету**

17 квітня 2026 року

**Харків
ДБТУ
2026**



Co-funded by
the European Union



SUSDEFIM
European Architecture of Sustainable
Development: Economic and Financial
Integration Mechanisms

УДК 330.3(477:4)(06)

Є 24

Організаційний комітет:

Голова комітету: *В.М. Михайлов*, д.т.н., проф.

Заступники голови: *О.В. Мандич*, д.е.н., проф.; *Т.О. Ставерська*, к.е.н., доц.

Члени оргкомітету: *О.В. Батюк*, д.ю.н., доц.; *В.О. Бабенко*, д.е.н., проф.; *М.Г. Безпарточний*, д.е.н., проф.; *Т.Г. Бондарук*, д.е.н., проф.; *Т.А. Власенко*, д.е.н., проф.; *А.Х. Девадзе*, к.е.н., проф.; *Н.Ф. Габчак*, к.геогр.н., доц.; *В.А. Гросул*, д.е.н., проф.; *М.В. Дубина*, д.е.н., проф.; *О.В. Жилякова*, к.е.н., доц.; *Н.Б. Кащена*, д.е.н., проф.; *Р. Кіндіріс*, д.н., проф.; *Г.М. Коптева*, д.е.н., проф.; *Г.Г. Лисак*, к.е.н., доц.; *Т.В. Мединська*, д.е.н., проф.; *О. Несторенко*, PhD., доц.; *Д.М. Одарченко*, д.т.н., проф.; *Г.Ю. Омельченко*, к.е.н., доц.; *Н.М. Пенкіна*, к.т.н., доц.; *О.В. Прокопенко*, д.е.н., проф.; *Н.Л. Савицька*, д.е.н., проф.; *Я. Скурладскі*, д.н., проф.; *С.В. Сорокіна*, к.т.н., доц.; *С.В. Степаненко*, д.е.н., доц.; *В.П. Яковлева*.

Друкується відповідно до наказу в.о. ректора ДБТУ про проведення Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Європейська архітектура сталого розвитку: виклики та можливості для України» (№ 01-01/107 від 02.04.2026 р.)

Конференція проводиться в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module «Європейська архітектура сталого розвитку: механізми економічної та фінансової інтеграції» / «European Architecture of Sustainable Development: Economic and Financial Integration Mechanisms» – SusDEFIM (№ 101127849).

Є 24 Європейська архітектура сталого розвитку: виклики та можливості для України [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. здоб. вищої освіти і молодих учених, 17 квітня 2026 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2026. – 726 с. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Європейська архітектура сталого розвитку: виклики та можливості для України», у яких розглянуто актуальні проблеми та перспективи формування механізмів сталого розвитку в умовах сучасних глобальних викликів.

У публікаціях висвітлено питання економічної інтеграції, фінансової архітектури, інформаційно-аналітичного забезпечення, а також соціально-економічних і управлінських аспектів відновлення економіки України з урахуванням європейського досвіду та процесів цифровізації.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 330.3(477:4)(06)

відзначити нерівномірність фінансової спроможності громад, недостатній рівень кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування та обмеженість інституційної спроможності окремих територій. Крім того, у деяких випадках виникали труднощі щодо розмежування повноважень між різними рівнями влади, що потребувало додаткового нормативного врегулювання. Особливої актуальності питання децентралізації набули в умовах воєнного стану, коли органи місцевого самоврядування відіграють важливу роль у забезпеченні життєдіяльності громад, організації гуманітарної допомоги та відновленні пошкодженої інфраструктури. У цей період значення фінансової автономії громад суттєво зросло, оскільки вони отримали можливість оперативно реагувати на потреби населення та забезпечувати ефективне використання ресурсів. Подальший розвиток реформи децентралізації в Україні передбачає удосконалення механізмів фінансового забезпечення територіальних громад, підвищення прозорості управління бюджетними ресурсами та впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність органів місцевого самоврядування. Важливим напрямом є також зміцнення кадрового потенціалу місцевих органів влади, розвиток стратегічного планування територій та посилення участі громадян у процесах прийняття управлінських рішень.

Отже, реформа децентралізації в Україні стала важливим кроком на шляху до модернізації системи державного управління та підвищення ефективності функціонування місцевого самоврядування. Її результати свідчать про значний потенціал територіальних громад щодо забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та формування фінансово спроможної держави.

РЕГУЛЯТОРНА КОНВЕРГЕНЦІЯ ТА ЗМІНА СТРУКТУРИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКСПОРТУ ДО ЄС

Жигилій О.Г., здоб. ступ. PhD
Козуб В.О., канд. екон. наук, доц.

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Сучасний етап економічних відносин між Україною та Європейським Союзом визначають форсованою конвергенцією національної торговельної системи з внутрішнім ринком ЄС. Фундаментом цього процесу є Угода про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі (ПВЗВТ/DCFTA), оновлена редакція якої набула чинності у жовтні 2025 року [2].

Геополітичні виклики та зміна глобальних логістичних ланцюгів зумовили безпрецедентну переорієнтацію експортних потоків: станом на 2025 рік частка держав-членів ЄС у структурі українського експорту стабілізувалася на рівні 56 %, що еквівалентно приблизно 28 млрд дол. США [1; 3]. Така динаміка вимагає переходу від екстенсивного зростання обсягів постачань

сировини до інтенсивної інтеграції українських виробників у європейські ланцюги створення доданої вартості.

Ключовим вектором розвитку стає не лише тарифна лібералізація, а й глибока регуляторна адаптація до стандартів *acquis communautaire*, декарбонізація промисловості та цифровізація митних процедур. Ефективність цих процесів безпосередньо корелює зі здатністю національного бізнесу долати нетарифні бар'єри та відповідати жорстким екологічним вимогам «Зеленого курсу» ЄС [5; 6].

Оновлена ПВЗВТ 2025 року закріпила статус України як ключового торговельного партнера, скасувавши ввізні мита на 95,8 % товарних позицій згідно з УКТ ЗЕД [2]. Проте фактичний доступ на ринок сьогодні детермінують рівнем технічної відповідності. Впровадження системи «промислового безвізу» (Угода АСАА) вимагає від українських підприємств повної імплементації європейських технічних регламентів.

Пріоритетними напрямками інституційної інтеграції є:

технічне регулювання, зокрема обов'язкова відповідність Регламентам REACH (хімічна безпека), CLP (маркування) та RoHS (обмеження небезпечних речовин), що є вхідним квитком для секторів машинобудування та приладобудування [4];

митна сумісність, зокрема використання спільної транзитної процедури (NCTS) та масове отримання статусу Авторизованого економічного оператора (АЕО) дозволяють українським експортерам інтегруватися в безпечні ланцюги постачання ЄС, скорочуючи час проходження кордону на 25 – 30 % [2; 3];

санітарна конвергенція, а саме: цифровізація фітосанітарного контролю через систему TRACES та впровадження e-Phyto сертифікатів мінімізують нетарифні обмеження для аграрного сектора [4].

Структурну трансформацію та технологічну складність експорту за період 2022 – 2025 рр. характеризують якісною зміною експортного кошика (табл. 1).

Таблиця 1 – Галузева динаміка експорту до ринків ЄС (2022–2025 рр.)

Сектор економіки	Обсяг, 2022 р., млрд дол. США	Обсяг, 2025 р., млрд дол. США	Темп зростання, %	Частка у структурі, %
Агропромисловий комплекс	9,2	11,8	+28,3	42
Металургійний комплекс	6,1	6,2	+1,6	22
Машинобудування та електротехніка	2,8	4,1	+46,4	15
Легка промисловість (текстиль)	1,9	2,9	+52,6	10
Високотехнологічні послуги та інші	2,0	3,0	+50,0	11
Усього:	22,0	28,0	+27,3	100

Джерело: [1; 3].

Згідно з аналізом за гравітаційною моделлю торгівлі, Україна демонструє зростання Індексу продуктової складності (Hausmann-Hausmann Index) на 12 в.п. [1]. Це свідчить про поступове витіснення низькотехнологічної сировини продукцією з вищим ступенем оброблення.

Лідером зростання виявилася легка промисловість (+52,6 %), що зумовлено гнучкістю МСП та успішною реалізацією програм підтримки EU4Business. Машинобудування демонструє стійку інтеграцію в автомобільні кластери Центральної Європи, де українські компоненти (електрокабелі, датчики) займають нішу після заміщення поставачань із РФ [1; 6].

Найбільш відчутним бар'єром для промислового експорту у середньостроковій перспективі є запровадження Механізму прикордонного вуглецевого коригування (СВАМ). З 2026 року експорт сталі, алюмінію, цементу та добрив до ЄС потребуватиме обов'язкового декларування та оплати вуглецевого сліду [5]. Для української металургії, яка формує 22 % експорту до ЄС, це створює загрозу додаткового фінансового навантаження у розмірі 1,0–1,5 млрд євро щорічно [5]. Подолання цього виклику можливе лише через прискорену декарбонізацію. Кейси великих гравців (наприклад, ArcelorMittal та Metinvest) демонструють готовність до інвестування у «зелену» сталь, проте це потребує консолідації зусиль держави та доступу до європейських фондів екологічної трансформації [5; 6].

Інтеграція в Єдиний ринок ЄС також гальмується дефіцитом трансграничної інфраструктури. Потребу в інвестиціях для розбудови Євроколії та модернізації дунайських портів оцінюють у 5–7 млрд дол. США [3]. Водночас малий та середній бізнес (МСП) стикається з браком експертизи щодо санітарних норм та екологічного маркування (Ecolabel). Державні інструменти, зокрема Хелпдеск Diia.Business та грантова підтримка у 500 млн євро, є критичними для адаптації понад 15 тис. підприємств до вимог ЄС [4; 6].

Отже, проведений аналіз особливостей інтеграції українського експорту дозволяє стверджувати, що оновлена Угода про ПВЗВТ 2025 року є каталізатором структурної перебудови національної економіки. Основними результатами цього процесу є:

закріплення частки ЄС на рівні 56 %, що робить європейський ринок безальтернативним вектором розвитку для українських експортерів [1];

якісна диверсифікація, де сектори з високою доданою вартістю (машинобудування, легка промисловість) демонструють темпи зростання понад 45 %, поступово заміщуючи сировинну модель [1; 3];

перехід до «зеленого» експорту, де відповідність нормам СВАМ та екологічним стандартам ЄС є головною умовою збереження конкурентоспроможності промислових гігантів [5; 6].

За умови успішної реалізації Експортної стратегії до 2027 року та імплементації цифрових митних сервісів, обсяги експорту можуть зрости ще на 30 % протягом наступних п'яти років, що трансформує Україну на стійкий промислово-аграрний хаб європейської економічної системи.

Інформаційні джерела:

1. Київська школа економіки (KSE). Аналітичний звіт щодо впливу ПВЗВТ на товарну структуру експорту (2022–2025 рр.). URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/05/DCFTA-Commodities-2022-16-05.pdf>.
2. Верховна Рада України. Матеріали щодо оновлення Угоди про асоціацію та митного співробітництва між Україною та ЄС. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/267679.html.
3. Торгово-промислова палата України. Україна на шляху до інтеграції в Єдиний ринок ЄС: аналіз викликів та перспектив. URL: <https://ucco.org.ua/press-center/ucco-news/ukrayina-na-shliakhu-do-integratsiyi-v-edinii-rinok-es>.
4. Державна установа «Офіс з розвитку підприємництва та експорту». Хелпдеск для експортерів до ЄС: технічні регламенти та державна підтримка. URL: <https://business.dii.gov.ua/export/helpdesk/HelpdesktoEU>.
5. Економічна правда. Українські виробники та Єдиний ринок ЄС: аналіз готовності бізнесу до повної інтеграції та вплив СВМ. URL: <https://pravda.com.ua/biznes/ukrajinski-virobniki-ta-yediniy-rinok-yes-chi-gotoviy-biznes-do-integraciji-805952/>

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ У ФОРМУВАННІ МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЄС

Карпенко В.О., здоб. СО «бакалавр»

Науковий керівник – PhD з права, доц. **А.Ю. Кірик**

Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова

Сучасна економічна інтеграція в ЄС охоплює не лише зростання торгівлі й капіталу, а й забезпечення екологічної та соціальної стійкості. У відповідь на глобальні екологічні виклики Європейський зелений курс є ключовим інструментом сталого розвитку: він визначає пріоритети «зеленої» економіки, стимулює впровадження екологічних технологій та сприяє гармонізації законодавства держав-членів.

Роль Зеленого курсу особливо значуща в умовах економічної інтеграції, адже екологічна сумісність та енергетична ефективність стають важливою умовою конкурентоспроможності на спільному європейському ринку. Стратегічні положення цього курсу визначають рамки розвитку циркулярної економіки та «зеленої» інфраструктури, що забезпечує поєднання економічного зростання з соціальною та екологічною відповідальністю.

Поняття «зеленої економіки» сформувалося у другій половині ХХ століття як реакція на зростаючі глобальні екологічні кризи та необхідність пошуку альтернативних моделей економічного розвитку. Сутність цього поняття полягає у створенні економічної системи, яка забезпечує зростання добробуту суспільства та соціальну справедливість, одночасно суттєво зменшуючи негативний вплив на довкілля та дефіцит природних ресурсів [1, с. 201].

Гросул В.А., Зубков С.О. Цифрова трансформація вищої освіти як інструмент євроінтеграції України: досвід проєкту DITEL	31
Демочко С.О. Європейська архітектура сталого розвитку: комплексний аналіз проблем та перспектив адаптації до національних умов України	34
Джафаров Д. (Наук. керівн. – К.Ю. Величко) Трансформація експортного потенціалу підприємства в контексті вимог ринку ЄС	35
Дрогобицька Х.І. Європейська інтеграція та трансформація економічних систем у напрямі сталого розвитку	38
Дубина О.В. (Наук. керівн. – І.С. Андрющенко) Реформа децентралізації як інструмент зміцнення фінансової спроможності територіальних громад	40
Жигилій О. Г., Козуб В. О. Регуляторна конвергенція та зміна структури українського експорту до ЄС	42
Карпенко В.О. (Наук. керівн. – А.Ю. Кірик) Роль європейського зеленого курсу у формуванні моделі сталого розвитку в умовах економічної інтеграції ЄС	45
Ключник Л. В., Гринчишин І. М. Європейський досвід управління публічними інвестиціями	48
Коваленко А. О. Принципи формування інституційного середовища імплементації форсайтів повоєнної України	51
Кулікова В.О. (Наук. керівн. – О.О. Гуторова) Міжнародні моделі земельного менеджменту: перспективи впровадження в Україні	54
Левицька Н. М. (Наук. керівн. – С.О. Заїка) Європейський досвід цифровізації прийняття управлінських рішень у закладах охорони здоров'я	57
Літвіненко М.В. (Наук. керівн. – М.А. Матвійчук) Роль України в оборонній політиці Європейського Союзу	60
Осадчий М.Л. Моделі сталого розвитку в ЄС та їх імплементація у підприємницькій діяльності водного транспорту України	62
Прокопчук І.І. Гармонізація українського законодавства у сфері сталого розвитку з ACQUIS ЄС: правові колізії та стратегічні виклики імплементації	65

Наукове електронне видання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

ЄВРОПЕЙСЬКА АРХІТЕКТУРА СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

**Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених**

17 квітня 2026 року

**Відповідальні за випуск: Т.О. Ставерська
Комп'ютерна верстка: Т.О. Ставерська
О.В. Жилиякова
Г.Г. Лисак**

Видано в авторській редакції

Підп. до друку 15.04.2026 р. Об'єм даних 11,1 Мб.

Державний біотехнологічний університет
Вул. Алчевських, 44, Харків, 61002